

УПУТСТВО ЗА РЕЦЕНЗЕНТЕ

1. Основни подаци о часопису *Узданица*

Узданица, часопис за језик, књижевност и педагошке науке баштини традицију истоименог литерарно-педагошког часописа ђачке дружине Учитељске школе у Јагодина. Први број Часописа објављен је 1939. године, а са новом концепцијом (као научни часопис) континуирано излази од 2006. године. Часопис је на листи МНТРИ РС у категорији М51 и излази три пута годишње (април/јун/децембар).

Свеске могу бити тематске.

У часопису *Узданица* објављују се научни и стручни чланци који нису претходно штампани. У часопису се објављују и прикази књига и научноистраживачких скупова који су значајни за области језика, књижевности и педагошких наука. У циљу обухватнијег сагледавања проблема којима су посвећене тематске свеске, у *Узданици* се могу публиковати и ненаучни прилози, што се јасно назначавача.

Часопис *Узданица* доступан је на веб-страници <http://uzdanica.pefja.kg.ac.rs/index.php/uz/index>. Чланци објављени у часопису могу се бесплатно преузети.

2. Општа правила и упутства за рецензенте

Поступак предавања рада, рецензија и објављивање рада су бесплатни.

Упутство за ауторе доступно је у свакој свесци и на веб-страници часописа. Радови који нису написани у складу са *Упутством ауторима* не разматрају се.

Главни и одговорни уредници задржавају дискреционо право да примљене рукописе процене и не објаве, уколико утврде да не одговарају прописаним садржинским и формалним критеријумима.

Примљени радови подлежу рецензији. Избор рецензената спада у дискрециона права уредника (и гостујућег уредника уколико га свеска има), а уредништво Часописа, у циљу подизања његовог квалитета, укључује се у предлагање и одређивање рецензената. Циљ рецензије је да уреднику помогне у доношењу одлуке о томе да ли рад треба прихватити или одбити и да кроз процес комуникације са ауторима побољша квалитет рукописа.

Рецензент који себе сматра некомпетентним за тему или област којом се рукопис бави дужан је да о томе обавести уреднике. Рецензенти потписују формулар којим изражавају сагласност да као рецензенти буду укључени у рад Часописа.

Оперативни уредник води листу рецензената и архиву сагласности. Уредници имају обавезу да у свакој свесци Часописа објављују листу рецензената који су рецензирали радове пристигле за ту свеску, без обзира да ли су радови прихваћени за објављивање или нису.

Рецензија је двоструко анонимна: идентитет рецензента није познат ауторима нити је идентитет аутора познат рецензентима. Оперативни уредник пре слања рукописа на рецензију из њега уклања личне податке аутора (пре свега, име и афилијацију) и предузима све разумне мере како би идентитет аутора остао непознат рецензентима до окончања поступка рецензије. Оперативни уредник такође уклања све податке о рецензенту када аутору шаље рецензију и коментаре о раду.

Сваки научни и стручни рад оцењују по два рецензента. Трећи рецензент укључује се по потреби, углавном у случају изразите несагласности рецензија. Ако процене да то није неопходно, главни и одговорни уредници могу да донесу одлуку без тражења додатних рецензента. Рецензентима се не открива идентитет аутора и обратно, изузев онда када обе стране изразе спремност на непосредну комуникацију. Рецензенту се по правилу не открива идентитет другог рецензента. У циљу ефикаснијег решавања дилема које два независна рецензента уоче, уредници укључује оба рецензента у директну комуникацију.

Током поступка рецензије, рецензент може да захтева да уредници обезбеде додатне информације од аутора (укључујући и примарне базе података), ако су оне потребне за доношење суда о научном доприносу рукописа. Уредници и рецензенти морају да чувају такве информације као поверљиве и не смеју их користити за стицање личне користи.

3. Упутство за поступак рецензирања

Рецензија се израђује на обрасцу који усваја уредништво Часописа. Образац је саставни део Упутства. Рецензент може уз рецензију доставити и рад са коментарима (јасно назначити шта је коментар рецензента и на који део рада се односи). Рад са коментарима сматра се саставним делом рецензије. Рецензенти су дужни да стручно, аргументовано, непристрасно и у задатим роковима доставе уредницима оцену научне вредности рукописа.

Рецензенти оцењују радове у односу на усклађеност теме рада са профилем часописа, релевантност истраживане области и примењене методологије, оригиналност и научну релевантност података изнесених у рукопису, као и стил научног излагања.

Индикатори квалитета радова оцењују се ознакама „А” уколико одређени елемент рада у потпуности задовољава, „Б” уколико углавном задовољава критеријуме (или је могућа корекција која не захтева опсежне измене) и „В” уколико оцењивани елемент/аспект не задовољава критеријуме научног чланка. Ове ознаке уписују се у за то одређена поља Обрасца. У свако поље могуће је унети коментаре, предлоге за измене и сугестије за побољшање квалитета одређеног елемента/аспекта рада, али то није обавезни захтев. Уколико рецензент захтева опсежније измене и поновну рецензију, кориговани рад се на поновну рецензију шаље истом рецензенту.

Рецензент може оценити поједине елементе оценама А или Б и ако рад не одговара описаним индикаторима у изузетним случајевима (нпр. мали број референци уколико је реч о анализи до тада неистраженог књижевноуметничког дела), али је потребно да своју оцену образложи. Рецензент може, мимо постављених индикатора, унети и додатне коментаре, предлоге и сугестије у за то предвиђено поље Обрасца.

Рецензент који има основане сумње или сазнања о кршењу етичких стандарда од стране аутора дужан је да о томе обавести уреднике. Рецензент треба да препозна важне објављене радове које аутори нису цитирали. Он треба да упозори уреднике и на битне сличности и подударности између рукописа који се разматра и било којег другог објављеног рада или рукописа који је у поступку рецензије у неком другом часопису, ако о томе има лична сазнања. Рецензент не сме да буде у сукобу интереса са ауторима или финансијером истраживања. Уколико постоји сукоб интереса и рецензент о томе има сазнања, рецензент је дужан да о томе моментално обавести уреднике.

Рецензија мора бити објективна. Коментари који се тичу личности аутора сматрају се непримереним. Суд рецензената мора бити јасан и поткрепљен аргументима.

Рукописи који су послати рецензенту сматрају се поверљивим документима. Рецензенти не смеју да користе необјављен материјал из предатих рукописа за своја истраживања без изричите писане дозволе аутора, а информације и идеје изнесене у предатим рукописима морају се чувати као поверљиве и не смеју се користити за стицање личне користи.

Рецензенти предлажу категоризацију чланака (могу је предлагати и чланови уредништва), али одговорност за категоризацију, према Препоруци о категоризацији и рангирању научних часописа (2024), сноси искључиво главни уредници (са гостујућим уредником уколико га свеска има).

Чланци се разврставају у следеће категорије (према Препоруци о категоризацији и рангирању научних часописа, 2024).

Научни чланци:

1. оригинални/изворни научни рад (рад у коме се износе претходно необјављивани резултати сопствених истраживања научним методом);
2. прегледни рад (рад који садржи оригиналан, детаљан и критички приказ истраживачког проблема или подручја у коме је аутор остварио одређени допринос);
3. кратко или претходно саопштење (оригинални научни рад пуног формата, али мањег обима или прелиминарног карактера);
4. научна критика, односно полемика (расправа на одређену научну тему заснована искључиво на научној аргументацији) и осврти.

Научни рад може имати облик монографске студије, као и критичког издања научне грађе (историјско-архивске, лексикографске, библиографске, прегледа података и сл.) – дотад непознате или недовољно приступачне за научна истраживања. Радови класификовани као научни морају имати бар две позитивне рецензије.

Стручни чланци:

1. стручни рад (прилог у коме се нуде искуства корисна за унапређење професионалне праксе, али која нису нужно заснована на научном методу);
2. информативни прилог (уводник, коментар и сл.);
3. приказ (књиге, случаја, научног догађаја и сл.);
4. стручна критика, односно полемика и осврти.

Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука, Јагодина

УЗДАНИЦА

Часопис за језик, књижевност и педагошке науке

У часопису се могу, уколико уредници процене да је то потребно, објавити и прилози ваннаучног карактера. Такви радови су груписани и јасно издвојени у одређеном делу свеске. Ови радови треба да имају препоруку за објављивање од стране једног компетентног рецензента, са јасном назнаком о информативности и вредности рада за тематику Часописа.

4. Одлука о објављивању рада

Главни и одговорни уредници часописа *Узданица* доносе коначну одлуку о томе који ће рукописи бити објављени. Приликом доношења одлуке главни и одговорни уредници руководе се уређивачком политиком, водећи рачуна о законским прописима који се односе на клевету, кршење ауторских права и плагирање.

Главни и одговорни уредници, рецензенти и чланови Редакције дужни су да суд о рукопису доносе на основу његовог садржаја, без расних, полних/родних, верских, етничких или политичких предрасуда.

За Уредништво,
Главни и одговорни уредници
Проф. др Илијана Чутура
Проф. др Маја Димитријевић

